

Nr 263.

Av herr **Kinmanson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 123, med förslag till brandstadga.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 123 med förslag till brandstadga angives det i 4 § 4 mom. tillkomma den förvaltande myndigheten:

»att tillsätta brandchef och vice brandchef samt efter förslag av brandchefen övrigt befäl och underbefäl vid brandstyrkan».

Därest förslaget i denna del vinner riksdagens godkännande, skulle det innebära en väsentlig förändring och enligt mitt förmenande en väsentlig försämring av de vid Stockholms stads brandkår nu rådande förhållanden i berörda avseende.

För närvarande tillsätter gatunämnden brandchef och efter *dennes hörande* vice brandchef och övrigt befäl och underbefäl, dock icke brandförmän, vilka tillsätts av brandchefen.

Det torde icke vara riktigt, att brandchefen icke skall hava något inflytande på vice brandchefens tillsättande, för vilken han givetvis är förman, och av vilken han som sådan liksom av varje annan vid brandkåren anställd person har rättighet att fordra ovillkorlig lydnad för i tjänsten givna befallningar. Vice brandchefen bör fördenskull icke kunna tillsättas förrän efter brandchefens hörande.

Något behov av, att brandförmän skulle tillsättas av den kommunala förvaltningsmyndigheten, torde exempelvis i Stockholm, där brandförmän (och även brandmän) inneha tjänstemans ställning och tillsättas av brandchefen, icke förefinnas.

Enligt min mening bör därför 4 mom. hava en något smidigare formulering i den riktningen, att det bör ligga i stadsfullmäktiges hand att allt efter de lokala förhållandena bestämma, i vilken utsträckning ifrågavarande tjänstetillsättningar böra tillkomma den kommunala förvaltningsmyndigheten.

4 mom. kan förslagsvis givas följande lydelse: »att tillsätta brandchef samt efter hörande av brandchefen, vice brandchefen och övrigt befäl och underbefäl vid brandstyrka, de senare dock endast i den utsträckning stadsfullmäktige besluta».

Jag anser, att en sådan ändring har mycket stor betydelse ur disciplinär synpunkt, framför allt i sådana städer, där det som i Stockholm finnes ett ej obetydligt antal befäl av olika grader.

Beträffande den del av den föreslagna brandstadgan, som handlar »Om brandsyn», tillåter jag mig anföra följande.

Som bekant har helt nyligen, eller den 12 januari 1922, fastställts nya bestämmelser för huvudstadens brandsyn, vilken numera åligger brandkårens officerare.

Det nu föreliggande förslaget medger samma förfaringssätt ehuru i 10 § 2 mom. begränsat till »stad med större folkmängd». Man har tydligen tänkt sig, att endast brandbefälet i »stad med större folkmängd» innehar kompetens för förrättande av brandsyn, eljest förefaller bestämmelsen något egendomlig. Bättre hade det enligt min åsikt varit att låta Kungl. Maj:t, vederbörande länsstyrelse eller annan myndighet i varje särskilt fall avgöra, när brandsyn får förrättas enbart av brandbefäl, enär det icke är uteslutet, att även en »stad med mindre folkmängd» har tillgång till kompetent brandbefäl.

Brandkommissionens förslag avsåg, att den s. k. eldstadsbesiktningen skulle i stad, där brandsynen ålåg brandbefälet, verkställas av skorstensfajaren. Det har icke upptagits i det nu föreliggande förslaget. Härutinnan bör en ändring ske, ty det är alldeles omöjligt, att brandbefälet skall hinna årligen genomgå samtliga eldstäder, framför allt i huvudstaden, och är därjämte fullständigt obehövt.

Sotningen verkställles nämligen på bestämda mellantider, och har sotaren skyldighet att såväl enligt nu gällande bestämmelse, som enligt föreskrifterna i nya förslaget (20 §) tillse, att alla eldstäder m. m. äro i ordning. Det är därför fullkomligt meningslöst att icke godtaga ett förfarande, som hittills visat sig mycket tillfredsställande, och som därjämte har den fördelen, att det ej kostar staden ett öre.

I förslaget till brandstadga bör därför finnas en bestämmelse, varigenom stad, som fått tillstånd, att brandsyneförrättningen verkställles av enbart brandbefälet, medgives att låta skorstensfajarna verkställa eldstadsbesiktningen i samband med pågående sotning. Enligt 17 § uppställas ju ganska stora fordringar på dessa, vilka med en sådan utbildning måste anses vara kompetenta för verkställande av eldstadsbesiktningen för såvitt motiveringen för och innebörden av förslagets 20 § skall kunna god-

tagas. På grund av den regelbundet återkommande sotningen känner sotaren bättre än någon annan eldstäder o. d. inom en egendom ävensom dessas beskaffenhet.

Enligt förslaget (10 §) skall allmän brandsyn årligen omfatta »stads hela område», det vill säga efter bokstavlig mening skola alla byggnader m. m. inom en stad årligen underkastas brandsyn, således även i Stockholm. Detta är för det första fullkomligt omöjligt, såvida icke ett mycket stort antal besiktningsmän utses, samt för det andra fullkomligt onödigt i t. ex. boningshus, där ingen industri o. d. förekommer, och där sotning (s. k. eldstadsbesiktning, jämför 20 §) regelbundet verkställs.

Anställandet av erforderligt antal besiktningsmän skulle bli en onödigt dyr affär för huvudstaden med dess cirka 16,000 byggnader och eldfarliga upplag.

Det vore därför bättre om med utgångspunkt från föreskriften i 42 § av den för Stockholm nu gällande brandordningen det lades i brandchefens hand att bestämma, vilka byggnader m. m., som skola underkastas brandsyn.

Brandchefen står ju i ansvar för det hela, varför det är lämpligast att överlåta åt honom bestämmanderätten. Kungl. Maj:ts förslag, vilket överensstämmer med gällande brandstadga i detta hänseende är fullkomligt omöjligt att generellt tillämpa, varför en smidigare bestämmelse bör införas. Annars får Kungl. Maj:t från fall till fall bevilja dispens.

16 § innehåller en bestämmelse av innehåll, att i stads brandordning skall införas föreskrifter om det antal distrikt, vari stad i sotningshänseende skall indelas jämte gränserna för distrikten.

En dylik bestämmelse torde vara rätt så olämplig, enär antalet distrikt, som ofta skett i Stockholm, ökats i samma mån som staden vuxit.

Bättre vore därför om 16 § erhåller lydelse av innehåll, att staden skall vara indelad i *erforderligt antal* sotningsdistrikt.

Likartad bestämmelse finnes i 9 §, vari stadgas, att brand- och livräddningsredskap skola finnas i tillräcklig mängd och att antalet brandstationer skall vara en eller flera.

Kan en så smidigt avpassad bestämmelse tillämpas beträffande brandkåren, bör den jämväl kunna komma till användning beträffande sotningsdistrikten. -

I 19 § 2 mom. hava intagits bestämmelser om den längsta tid, som må förflyta från en sotning till nästa. Åtminstone i ett fall skulle genom förslaget antagande en skärpning av sotningsskyldighet inträda vad huvudstaden beträffar. I Stockholm har nämligen så nyligen som den 14 januari 1918 i då fastställda brandordning stadgats bland annat beträffande sotning av rökgång jämte badkamin ävensom kamin och kakelugn, som användes uteslutande för rums uppvärmning, om eldning sker med ved eller annat därmed jämförligt ämne, att en tid av *tre* år må förflyta från en sotning till nästa. En dylik skärpning torde, enligt vad erfarenheten i Stockholm givit vid handen, icke vara påkallad. Departementschefen anför själv i detta hänseende, att de sakkunniga framhållit den stora skiftning i uppfattningen, som råder i rikets städer, om vad härutinnan är nödigt och nyttigt.

Vid sådant förhållande synes det mig kunna starkt ifrågasättas, om det icke vore lämpligast att i förslaget till brandstadga ersätta 19 § 2 mom. med bestämmelsen i nu gällande brandstadgas 3 §, som föreskriver, att beträffande sotningsfrist skall gälla vad respektive brandordning därom innehåller.

Jag tillåter mig sålunda hemställa

att 4 § 4 mom., 10 § 1 och 2 mom., 16 § samt 19 § 2 mom. i förslaget till brandstadga omarbetas i enlighet med, vad jag ovan anförte; samt

att förslaget till brandstadga kompletteras med en bestämmelse därom, att stad, som fått tillstånd, att brandsyneförrättningen verkställas av enbart brandbefälet, medges att låta skorstensfjåarna verkställa eldstadsbesiktningen i samband med pågående sotning.

Stockholm den 5 april 1923.

H. Kinmanson.